

Bruxelles, 28. veljače 2020.
(OR. en)

6426/20

**Međuinstitucijski predmet:
2019/0152(COD)**

RECH 83
COMPET 95
EDUC 81
CODEC 142

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	6137/20 + COR1 + ADD1
Br. dok. Kom.:	11227/19+ADD1
Predmet:	Prilog Strateškom inovacijskom programu Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT) <i>Djelomičan opći pristup</i>

Za delegacije se u prilogu nalazi tekst djelomičnog općeg pristupa u pogledu Priloga Strateškom inovacijskom programu Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT), kako ga je Vijeće (konkurentnost) donijelo na sastanku održanome 28. veljače 2020.

**PRILOG PRIJEDLOGU ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O
STRATEŠKOM INOVACIJSKOM PROGRAMU EUROPSKOG INSTITUTA ZA
INOVACIJE I TEHNOLOGIJU (EIT) ZA RAZDOBLJE 2021. – 2027.: JAČANJE
EUROPSKOG INOVACIJSKOG TALENTA I KAPACITETA**

PRILOG

Kazalo

1.	Uvod.....	9
1.1.	Kontekst	10
1.2.	Ključni izazovi	12
1.3.	Položaj u okviru programa Obzor Europa	13
2.	Povećanje očekivanja: strategija EIT-a za razdoblje 2021. – 2027.	15
2.1.	Posebni ciljevi EIT-a	16
3.	Jačanje europskog inovacijskog talenta i kapaciteta: ključna djelovanja	16
3.1.	Potpora postojećim ZZI-jima.....	17
3.2.	Povećanje regionalnog učinka ZZI-jâ.....	18
3.3.	Osnivanje novih ZZI-ja.....	20
3.4.	Potpora poduzetničkom i inovacijskom kapacitetu visokog obrazovanja	21
3.5.	Međusektorske aktivnosti EIT-a	24
3.5.1.	Komunikacija.....	24
3.5.2.	Utvrđivanje i razmjena dobre prakse s dionicima	26
3.5.3.	Međunarodna suradnja.....	27
3.6.	Provedba u praksi: način rada	27

3.6.1.	Operativni model ZZI-jâ	28
3.6.2.	Model financiranja ZZI-jâ.....	30
3.6.3.	Odnosi EIT-a sa ZZI-jima nakon prestanka okvirnog sporazuma o partnerstvu.....	33
3.7.	Sinergije i komplementarnosti s drugim programima	33
4.	Resursi	36
4.1.	Proračunske potrebe.....	36
4.2.	Učinak (praćenje i evaluacija)	38
4.2.1.	Izvješćivanje i praćenje.....	38
4.2.2.	Evaluacija, privremeno preispitivanje i sveobuhvatna procjena.....	42
5.	Prilog 1.A.....	44
6.	Prilog 1.B	44

1. Uvod

U ovom se Strateškom inovacijskom programu (SIP) utvrđuju prioritetna područja i strategija Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT) za razdoblje od 2021. do 2027. U tom se programu definiraju njegovi ciljevi, ključna djelovanja, način rada, očekivani rezultati i potrebna sredstva. SIP-om se osigurava potrebna koherentnost EIT-a s [prijedlogom o Obzoru Europa], okvirnim programom Unije za potporu istraživanjima i inovacijama za razdoblje od 2021. do 2027.

SIP za razdoblje 2021. – 2027. temelji se na procjeni učinka koju je provela Europska komisija. U njemu se uzima u obzir nacrt SIP-a koji je Upravni odbor EIT-a dostavio Europskoj komisiji 20. prosinca 2017., u skladu s Uredbom o EIT-u¹. Osim toga, on odražava novi [prijedlog o Obzoru Europa] koji je Europska komisija predstavila u lipnju 2018., a posebno ključnu ulogu EIT-a kao dijela stupa [„Inovativna Europa”] (stup III.) i njegov doprinos svladavanju globalnih izazova, među ostalim postavljenim klimatskim ciljevima, te europskoj industrijskoj konkurentnosti (stup II.) i izvrsnoj znanosti (stup I.). SIP se temelji na saznanjima stečenima proteklih godina rada EIT-a i na rezultatima opsežnog savjetovanja s ključnim dionicima.

U SIP-u se uzima u obzir strateško planiranje programa Obzor Europa kako bi se osigurala koherentnost s aktivnostima tog okvirnog programa kao i sinergije s drugim relevantnim programima Unije i dosljednost u odnosu na prioritete i obveze EU-a, uključujući one koji se odnose na europski zeleni plan. Cilj mu je također povećanje komplementarnosti i sinergija između aktivnosti EIT-a te nacionalnih i regionalnih prioriteta i programa financiranja.

¹ Uredba (EZ) br. 294/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o osnivanju Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (SL L 97, 9.4.2008., str. 1.). Izmijenjena Uredbom (EU) br. 1292/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. (SL L 347, 11.12.2013., str. 174.).

1.1. Kontekst

EIT je osnovan 2008. kako bi jačanjem inovacijskog kapaciteta država članica i Europske unije pridonio održivom gospodarskom rastu i konkurentnosti. Predvodio je integraciju obrazovanja, poslovanja i istraživanja (trokut znanja) i bio posebno usmjeren na poduzetnički talent i inovacijske vještine.

EIT djeluje uglavnom putem zajednica znanja i inovacija (ZZI-ji), velikih europskih partnerstava iz programa Obzor Europa među organizacijama za obrazovanje i osposobljavanje, tvrtkama i istraživačkim organizacijama. Trenutačno postoji osam ZZI-ja koji djeluju u sljedećim područjima: klimatske promjene, digitalna transformacija, energija, hrana, zdravlje, sirovine, urbana mobilnost i dodana vrijednost u proizvodnji.

Svaki ZZI organiziran je oko kolokacijskih centara², koji su zamišljeni kao geografski centri za praktičnu integraciju trokuta znanja. Ti su centri organizirani i strukturirani u skladu s regionalnim i nacionalnim inovacijskim kontekstom te se temelje na paneuropskoj mreži postojećih laboratorija, ureda ili kampusa partnera ZZI-ja.

ZZI-ji upravljaju portfeljima aktivnosti trokuta znanja na sljedeće načine:

- *Aktivnostima obrazovanja i osposobljavanja* posebno usmjerenima na poduzetništvo kako bi se osposobio sljedeći naraštaj talenata, uključujući oblikovanje i provedbu programa kojima je dodijeljena oznaka EIT-a³, posebno na razini magisterija ili doktorata. Plan EIT-a za obrazovanje ključan je za razvoj kompetentnih inovatora orijentiranih na poduzetništvo.

² Kolokacijski centar fizičko je središte koje promiče veze i aktivnu suradnju među dionicima trokuta znanja i djeluje kao kontaktna točka za razmjenu znanja uz pomoć koje partneri ZZI-ja mogu pristupiti opremi i stručnom znanju potrebnima za ostvarivanje svojih zajedničkih ciljeva.

³ Oznaka EIT-a je pečat kvalitete koji EIT dodjeljuje obrazovnim programima ZZI-ja usklađenima s određenim kriterijima kvalitete koji su povezani, među ostalim, s poduzetničkim obrazovanjem i inovativnim kurikulumima za „učenje kroz praksu”.

- *Aktivnostima za potporu inovacijama* radi razvoja inovativnih proizvoda, postupaka i usluga za konkretne poslovne prilike.
- *Aktivnostima osnivanja poduzeća i potpore poduzetnicima* kao što su programi ubrzavanja razvoja koji poduzetnicima pomažu da svoje ideje pretvore u uspješne pothvate i ubrzaju proces rasta.

Posebnost EIT-a u odnosu na ostale inovacijske instrumente jest usmjerenost na globalne izazove integracijom trokuta znanja kojom se aktivnosti visokog obrazovanja uključuju u inovacijski lanac vrijednosti. Pristup EIT-a doprinosi i postupnim i disruptivnim inovacijama kako bi se djelotvorno spriječili poremećaji na tržištu te pomoglo pri transformaciji industrija. On omogućuje stvaranje dugoročnih poslovnih strategija za suočavanje s globalnim izazovima i pomaže stvaranju okvirnih uvjeta nužnih za dobro funkcioniranje inovacijskih ekosustava i razvoj inovacija. EIT je za ZZI-je postavio cilj da postanu financijski održivi, što je jedinstvena značajka inovacijskog instrumenta koji je usmjeren na poslovanje i rezultate. U tom kontekstu ZZI-ji moraju razvijati i provoditi strategije koje stvaraju prihode kako bi svoj inovacijski ekosustav i aktivnosti trokuta znanja očuvali nakon razdoblja obuhvaćenog sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava.

EIT tako nudi dinamičnu platformu za osnivanje, rast, praćenje i vođenje ZZI-jâ sa snažnim efektom umrežavanja i pozitivnim učincima prelijevanja. ZZI-ji iz prve generacije (EIT Digital, EIT Climate i EIT InnoEnergy), koji su osnovani 2009., etablirali su se i sazreli, a njihovi okvirni sporazumi o partnerstvu istječu nakon 2024. u skladu s najdužim razdobljem dodjele bespovratnih sredstava. Sada sazrijevaju i druga i treća generacija ZZI-jâ (EIT Health i EIT Raw Materials – 2014., EIT Food – 2016.). EIT Urban Mobility i EIT Manufacturing, dva ZZI-ja imenovana u prosincu 2018., počela su s radom 2019.

Do 2019. u suradnju s osam ZZI-jâ EIT-a uključilo se više od 600 poduzeća, 250 visokih učilišta, 200 istraživačkih organizacija i više od 50 organizacija i tijela civilnog društva.

Zbog trajnih regionalnih razlika u uspješnosti u području inovacija u Europi EIT je 2014. pokrenuo regionalni program za inovacije (RPI) kako bi proširio svoj regionalni doseg na zemlje koje su skromni ili umjereni inovatori. U okviru RPI-ja EIT je proširio svoje aktivnosti diljem Europe te zemljama i regijama u tim zemljama čija je uspješnost u području inovacija prema europskoj ljestvici uspjeha u inovacijama (EIS) skromna i umjerena nudi prilike da se uključe u aktivnosti trokuta znanja kao dio zajednice ZZI-ja.

1.2 Ključni izazovi

Posljednjeg desetljeća tempo inovacija dramatično se ubrzao. Inovacije preobličuju gospodarske sektore, mijenjaju postojeće poslovne modele i otvaraju posve nove mogućnosti. Globalni gospodarski poredak mijenja se, a međunarodna konkurencija sve je veća, s čime raste i ovisnost EU-a o inovacijskim talentima i kapacitetima. Suoblikovanje alata, suradnja i zajedničko stvaranje među disciplinama te među područjima obrazovanja, poslovanja i istraživanja važniji su nego ikad za svladavanje globalnih izazova povezanih s klimatskim promjenama, gubitkom bioraznolikosti i neodrživim iskorištavanjem prirodnih resursa, digitalnom i društvenom transformacijom, demografskim promjenama ili budućnošću zdravstvene skrbi i hrane.

Kao prvo, rast današnjih gospodarstava sve više ovisi o vještinama i sposobnostima ljudi i organizacija da ideje pretvore u proizvode i usluge. Inovacijske vještine i poduzetnička kultura danas su najvažniji, posebno u području tehnologije i znanosti, ali sve više i u drugim disciplinama. Postoji velika potreba za dodatnim jačanjem inovacijskog kapaciteta visokih učilišta diljem Unije. EIT je u jedinstvenom položaju da to ostvari u okviru programa Obzor Europa.

Kao drugo, fizička blizina jedan je od ključnih čimbenika koji omogućuju inovacije. Inicijative usmjerene na razvoj inovacijskih mreža i pružanje usluga koje podupiru stvaranje, razmjenu i prijenos znanja izrazito su važne za poticanje interakcija između poduzeća, akademske zajednice, istraživačkih organizacija, vlada i pojedinaca. Međutim, uspješnost u istraživanjima i inovacijama znatno se razlikuje unutar EU-a, što pokazuje godišnja Europska ljestvica uspjeha u inoviranju. Iznimno je važno da inovacije budu uključive i da proizlaze iz lokalnih potreba. Aktivnosti EIT-a dobro su osmišljene u pogledu doprinosa jačanju lokalnih inovacijskih ekosustava sa snažnom europskom dimenzijom.

Naposljetku, za uspješnost inovacijskih ekosustava potrebna je kombinacija znanja, infrastrukture i talenta. Potrebno je uspostaviti okvirne uvjete i snažne sinergije za suradnju europskih područja istraživanja, obrazovanja i inovacija kako bi se osiguralo pravilno i učinkovito ulaganje u istraživanja i inovacije. Jačanje integracije trokuta znanja putem ZZI-jâ, kao i uključivanjem novih partnera, dokazano potiče stvaranje okružja koje pogoduje inovacijama i vodeći je cilj EIT-a.

1. 3. Položaj u okviru programa Obzor Europa

U [prijedlogu o Obzoru Europa], novom okvirnom programu za istraživanja i inovacije za razdoblje od 2021. do 2027., Europska komisija obvezala se da će nastaviti povećavati inovacijski potencijal Europe kako bi mogla odgovoriti na buduće izazove. Posebna uloga EIT-a u poticanju inovacija povezivanjem poslovanja, obrazovanja, istraživanja, javnih tijela i civilnog društva ojačana je njegovim uključivanjem u [stup „Inovativna Europa”] [prijedloga o Obzoru Europa]. [Prijedlog o Obzoru Europa] odražava sve veću usmjerenost EU-a na inovacije i potrebu za ostvarenjem ambicija u tom području.

Cilj je procesa strateškog planiranja programa Obzor Europa osigurati koherentnost aktivnosti EIT-a s drugim dijelovima tog programa. EIT doprinosi strateškom procesu koordinacije za europska partnerstva. EIT nastavlja jačati inovacijske ekosustave koji pomažu u svladavanju globalnih izazova tako što će poticati integraciju trokuta znanja u tematskim područjima djelovanja ZZI-jâ.

Za ostvarenje učinka stupa [Inovativna Europa] ključne će biti snažne sinergije između EIT-a i Europskog vijeća za inovacije (EIC), uključujući suradnju na razini upravljanja. EIT i EIC provodit će komplementarne aktivnosti kako bi se pojednostavnilo pružanje potpore inovativnim pothvatima, uključujući usluge ubrzanja poslovanja i osposobljavanje.

EIC može ubrzati rast novoosnovanih poduzeća s velikim potencijalom za razvoj koje podupiru ZZI-ji. Konkretnije, najinovativniji pothvati s potporom ZZI-jâ mogu, budu li odabrani u okviru EIC-a, iskoristiti potporu iz Akceleratora EIC-a i/ili iz instrumenata InvestEU. Osim toga, EIT će primateljima sredstava EIC-a olakšati pristup inovacijskim ekosustavima ZZI-jâ i relevantnim dionicima trokuta znanja. Na taj način primatelji sredstava EIC-a mogu aktivno se uključiti u aktivnosti ZZI-jâ i iskoristiti njihove usluge.

EIT će osigurati koherentnost s tematskim područjem programa Obzor Europa koje je usmjereno na europske inovacijske ekosustave. Prije svega će aktivno sudjelovati u aktivnostima Foruma EIC-a i uspostavljati veze između zajednice EIT-a i relevantnih aktivnosti potpore inovacijskim ekosustavima kako bi se izbjeglo udvostručavanje i osigurala koherentnost i komplementarnost djelovanja.

EIT će osigurati snažnije sinergije i s programima i inicijativama iz stupa [Izvrсна znanost] kako bi se znanje stečeno temeljnim znanstvenim istraživanjima brže konkretno upotrijebilo u korist društva. EIT će tako osobito surađivati na razvoju inovacijskih i poduzetničkih vještina stipendista u okviru aktivnosti Marie-Skłodowska-Curie u svim fazama njihove karijere.

EIT će doprinosti stupu [Globalni izazovi i europska industrijska konkurentnost] i nadopunjavati relevantne aktivnosti za svladavanje globalnih izazova i povećanje konkurentnosti EU-a na globalnoj razini. Konkretnije, preko svojih ZZI-jâ EIT će nastojati doprinijeti relevantnim misijama, tematskim klasterima i drugim europskim partnerstvima, npr. podupiranjem mjera na strani potražnje i pružanjem usluga iskorištavanja kako bi se poboljšao prijenos tehnologije i ubrzala komercijalizacija ostvarenih rezultata.

Razmotrit će se i mogućnosti za sinergije između Širenja sudjelovanja i jačanja europskog istraživačkog prostora u okviru programa Obzor Europa i aktivnosti informiranja koje podupire EIT. Konkretnije, subjekti na koje je usmjereno Širenje sudjelovanja i jačanja europskog istraživačkog prostora u okviru programa Obzor Europa moći će iskoristiti stručno znanje i potporu EIT-a kao i EIT-ove aktivnosti informiranja.

2. POVEĆANJE OČEKIVANJA: STRATEGIJA EIT-A ZA RAZDOBLJE 2021. – 2027.

EIT tijekom razdoblja 2021. – 2027. i dalje podupire ZZI-je kako bi ojačao inovacijske ekosustave koji pomažu u suočavanju s globalnim izazovima, u sinergiji s ostatkom programa Obzor Europa i drugim programima Unije. To čini poticanjem integracije obrazovanja, istraživanja i poslovanja, čime stvara okruženja koja pogoduju inovacijama, te promicanjem i podupiranjem novog naraštaja poduzetnika, čime doprinosi i uklanjanju razlika među spolovima u području poduzetništva, kao i poticanjem osnivanja inovativnih poduzeća u bliskoj sinergiji i komplementarnosti s EIC-om. Pritom, u skladu s temeljnim područjima intervencije definiranim u [prijedlogu o Obzoru Europa], EIT osobito mora:

- (1) jačati održive inovacijske ekosustave diljem Europe;
- (2) poticati inovacijske i poduzetničke vještine u kontekstu cjeloživotnog učenja;
- (3) uvoditi na tržište nova rješenja za svladavanje globalnih izazova;
- (4) osiguravati sinergije i dodanu vrijednost u okviru programa Obzora Europa.

2.1 Posebni ciljevi EIT-a

U skladu s utvrđenim izazovima s kojima se EIT suočava te radi doprinosa prethodno navedenim temeljnim ciljevima koji su za EIT definirani u [prijedlogu o Obzoru Europa], posebni su ciljevi EIT-a za razdoblje 2021. – 2027. sljedeći:

- (a) povećati otvorenost i učinak ZZI-jâ i integraciju trokuta znanja diljem Unije;
- (b) povećati poduzetničke i inovacijske kapacitete sektora visokog obrazovanja promicanjem i podupiranjem institucijskih promjena u visokim učilištima i njihovu integraciju u inovacijske ekosustave;
- (c) povećati regionalni i lokalni doseg EIT-a i njegovih ZZI-ja kako bi se pristupilo rješavanju razlika u inovacijskim kapacitetima i povećalo širenje znanja i inovacija diljem Unije.

Ispunjavanjem tih ciljeva EIT će doprinijeti općenitom ostvarenju učinka programa Obzor Europa na znanost, gospodarstvo/tehnologiju i društvo.

3. JAČANJE EUROPSKOG INOVACIJSKOG TALENTA I KAPACITETA: KLJUČNA DJELOVANJA

Strategija EIT-a za razdoblje 2021. – 2027. usmjerena je na djelovanja kojima će EIT ostvariti dodanu vrijednost na razini EU-a i doprinijeti ostvarenju ciljeva programa Obzor Europa. Kao prvo, EIT nastavlja podupirati inovacijske kapacitete i ekosustave diljem Unije putem ZZI-ja, njihova daljnjeg razvoja, otvorenosti za nove partnere i širenja. Kao drugo, na temelju iskustva s integracijom trokuta znanja EIT usmjerava potporu i razvoj poduzetničkih i inovacijskih kapaciteta u sektoru visokog obrazovanja koji se provode putem ZZI-jâ. Naposljetku, djelotvornijim međusektorskim mjerama EIT nastoji ostvarivati veći učinak na razini EU-a. Osim toga, EIT mora poboljšati svoj rad radi veće djelotvornosti, učinkovitosti i utjecaja.

3.1. *Potpore postojećim ZZI-jima*

EIT mora jačati inovacijske ekosustave tako da i dalje podupire postojeće ZZI-je u svladavanju globalnih izazova integracijom trokuta znanja na razini EU-a, razini država članica te na regionalnoj i lokalnoj razini. Radi provedbe te zadaće velik dio proračuna EIT-a posvetit će se potpori ZZI-jima, a EIT je dužan dodatno ojačati svoju platformu za pokretanje, razvoj, praćenje i podupiranje ZZI-jâ. EIT osigurava da ZZI-ji nastave težiti financijskoj održivosti kako bi ostvarili financijsku neovisnost o bespovratnim sredstvima EIT-a najkasnije nakon 15 godina pokretanjem javnih i privatnih ulaganja, pri čemu će naglasak biti stavljen na integraciju aktivnosti trokuta znanja.

EIT osigurava da ZZI-ji razviju i provedu strategiju za stvaranje sučelja, suradnje i sinergija s relevantnim europskim partnerstvima, misijama te EIC-om kao i drugim relevantnim inicijativama i programima Unije. Osim financijske potpore i na temelju dosadašnjih saznanja EIT strateški nadzire ZZI-je te im daje smjernice o horizontalnim i posebnim pitanjima.

EIT utvrđuje područja suradnje i promiče bolju suradnju ZZI-jâ na temama od strateške važnosti i političke relevantnosti. EIT mora jačati koordinaciju između ZZI-ja u područjima od zajedničkog interesa, a osobito olakšavanjem razmjene iskustava i dobre prakse među ZZI-jima te poticanjem njihove suradnje (aktivnosti među ZZI-jima⁴) na tematskim i horizontalnim pitanjima. Aktivnosti među ZZI-jima imaju najveći potencijal kad je nekoliko ZZI-ja već usmjereno na iste prioritete politike EU-a za koje ne postoje namjenski ZZI-ji. Okupljanje različitih zajednica ZZI-jâ u namjenska zajednička djelovanja s uzajamnom koristi ima visok potencijal za sinergije, a EIT mora poticati takve aktivnosti i aktivno sudjelovati u određivanju njihova sadržaja i strukture. Mora pratiti provedbu aktivnosti među ZZI-jima i njihove rezultate kako bi te aktivnosti postale sastavnice strategija ZZI-jâ. EIT također mora olakšati osnivanje zajedničkih usluga među ZZI-jima čiji je cilj zajedničko upravljanje operativnim zadacima koji su jednaki za sve ZZI-je.

⁴ Aktivnosti među ZZI-jima one su aktivnosti čiji je cilj jačanje suradnje i sinergija među ZZI-jima, poticanje pristupa koji je više interdisciplinaran i stvaranje kritične mase među ZZI-jima za bavljenje temama od zajedničkog interesa.

3.2 Povećanje regionalnog učinka ZZI-jâ

EIT mora dodatno povećati svoj regionalni učinak otvaranjem ZZI-jâ prema širokom spektru potencijalnih partnera i dionika diljem Unije te na temelju bolje formulirane regionalne strategije ZZI-jâ, uključujući veze s relevantnim strategijama pametne specijalizacije.

Konkretnije, EIT je dužan osigurati da ZZI-ji imaju uključiv pristup. [...] ZZI-ji moraju razviti i provesti strategiju za jačanje odnosa s nacionalnim, regionalnim i lokalnim dionicima u području inovacija. EIT aktivno prati njezinu provedbu. Usmjerenost inovacija na konkretna lokalna područja treba uključiti u višegodišnje strategije i poslovne planove ZZI-ja te se temeljiti na kolokacijskim centrima (i RPI-ju) kako bi se njihova uloga iskoristila za pristup zajednici ZZI-ja i interakciju s kolokacijskim partnerima, kao i s drugim lokalnim dionicima u području inovacija. ZZI-ji bi prema potrebi trebali pokazati veze sa strategijama pametne specijalizacije te s aktivnostima relevantnih tematskih platformi i međuregionalnih inicijativa, uključujući upravljačka tijela europskih strukturnih i investicijskih fondova. EIT prati i rad kolokacijskih centara i subjekata RPI-ja te njihovu integraciju u lokalne inovacijske ekosustave.

EIT je dužan osigurati da se aktivnosti RPI-ja EIT-a rabe za privlačenje i olakšavanje integracije potencijalnih novih partnera koji dodaju vrijednost ZZI-jima, čime se proširuje pokrivenost EIT-a u cijeloj Europi, te da su u potpunosti integrirane u višegodišnje strategije ZZI-jâ. EIT-ov regionalni program za inovacije (RPI), kojim upravlja EIT, a provode ga ZZI-ji, zasad funkcionira na dobrovoljnoj osnovi. Od 2021. aktivnosti RPI-ja EIT-a postaju obavezne i sastavni dio višegodišnje strategije ZZI-jâ. EIT i dalje daje smjernice i potporu ZZI-jima za pripremu i provedbu višegodišnjih strategija za RPI. Aktivnostima RPI-ja EIT-a i dalje se podupiru inovacijski kapaciteti zemalja (i regija u tim zemljama) čija je uspješnost u području inovacija prema europskoj ljestvici uspjeha u inovacijama⁵ skromna i umjerena, kao i u najudaljenijim regijama, kako bi se potaknula njihova integracija u zajednice ZZI-jâ. Proračun EIT-a namijenjen provedbi aktivnosti RPI-ja iznosi najmanje 10 % i najviše 15 % ukupnih sredstava EIT-a za postojeće i nove ZZI-je, čime se povećava broj partnera ZZI-ja iz ciljanih regija.

Aktivnosti koje se podupiru u okviru RPI-ja usmjerene su na:

- poboljšanje inovacijskih kapaciteta lokalnog ekosustava aktivnostima za izgradnju kapaciteta i bližim interakcijama između lokalnih dionika u području inovacija u trokutu znanja (npr. klastera, mreža, javnih tijela, visokih učilišta, istraživačkih organizacija, ustanova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, MSP-ova) i njihovih aktivnosti;
- podupiranje cilja koji se odnosi na privlačenje novih partnera u ZZI-je i povezivanje lokalnih inovacijskih ekosustava s paneuropskim inovacijskim ekosustavima.

⁵ Zemlje prihvatljive za aktivnosti RPI-a EIT-a za razdoblje 2024. – 2021. one su zemlje za koje je u najmanje jednom od tri godišnja izvješća europske ljestvice uspjeha u inovacijama objavljenima 2018., 2019. i 2020. utvrđeno da su „umjereni” ili „skromni” inovatori. Zemlje prihvatljive za aktivnosti RPI-a EIT-a za razdoblje 2025. – 2027. one su zemlje za koje je u najmanje jednom od tri godišnja izvješća europske ljestvice uspjeha u inovacijama objavljenima 2021., 2022. i 2023. utvrđeno da su „umjereni” ili „skromni” inovatori.

3.3 *Osnivanje novih ZZI-ja*

Kako bi doprinio svladavanju novih globalnih izazova i onih koji su na pomolu, EIT pokreće pozive za osnivanje novih ZZI-ja u odabranim tematskim područjima od strateške važnosti, počevši od ZZI-ja u području kulturne i kreativne industrije.

Prioritetno područje za osnivanje ZZI-ja [...] 2023. i popis mogućih prioritetnih područja za drugi novi ZZI 2026. navedeni su u Prilogu 1.A ovom SIP-u.

Na temelju prijedloga Upravnog odbora EIT-a i analize tog prijedloga predloženo je da se prvi ZZI u području kulturne i kreativne industrije osnuje 2023., a poziv na podnošenje prijedloga objaviti će se 2022. To je prioritetno područje najkomplementarnije s već postojećih osam ZZI-ja, kao i s potencijalnim prioritetnim područjima za druga europska partnerstva koja će nastati u okviru programa Obzor Europa. Prilog 1.B ovom SIP-u sadržava informativni članak sa sažetim pregledom izazova u području kulturne i kreativne industrije i očekivanog učinka budućeg ZZI-ja.

Na temelju predloženog proračuna za EIT drugi novi ZZI mogao bi se osnovati 2026., a poziv na podnošenje prijedloga objaviti 2025. U tu svrhu, Komisija mora do 2024. procijeniti važnost popisa mogućih prioritetnih područja iz Priloga 1.A i, prema potrebi, može podnijeti prijedlog za izmjenu Priloga 1.A i Priloga 1.B, uzimajući u obzir doprinos Upravnog odbora EIT-a kao i postupak strateškog planiranja programa Obzor Europa.

U slučaju da dodatni proračun uz proračun EIT-a postane dostupan, mogla bi se utvrditi druga nova prioritetna područja za potencijalne nove ZZI-jeve u skladu s prethodno navedenim postupkom.

Kriteriji za odabir novog ZZI-ja usklađuju se s onima utvrđenima za odabir europskih partnerstava definiranih u Prilogu III. [Uredbi o Obzoru Europa], posebno u pogledu otvorenosti, transparentnosti, dodane vrijednosti EU-a, koherentnosti i sinergije. Ti se kriteriji moraju uključiti u poziv na podnošenje prijedloga za ZZI-je i ocijeniti tijekom evaluacije. Novim ZZI-jevima podupirat će se i ostvarivanje prioriteta politika EU-a, kao što su misije i ciljevi održivog razvoja.

3.4. Potpora poduzetničkom i inovacijskom kapacitetu visokog obrazovanja

U suradnji s Komisijom EIT mora osmisliti i pokrenuti pilot-projekt za potporu razvoju inovacijskog kapaciteta visokog obrazovanja, koje će se od 2021. provoditi putem ZZI-jâ. Na temelju modela integracije trokuta znanja EIT rješava stalno prisutan problem slabe povezanosti visokog obrazovanja, istraživanja i inovacija. Konkretnije, EIT je važan instrument za razvoj ljudskog kapitala jer je posebno usmjeren na poduzetničko obrazovanje. Međutim, učinak EIT-a mora se proširiti izvan partnera ZZI-jâ. Visoka učilišta diljem Europe trebaju uključiti inovativnost i poduzetništvo u svoj pristup obrazovanju, istraživanju i suradnji s poduzećima i širim lokalnim inovacijskim ekosustavom, uključujući civilno društvo. To se može postići jasnom strategijom, metodološkim okvirom i resursima.

Aktivnosti se provode na otvoren i transparentan način, s ciljem povećavanja inovacijskog kapaciteta u visokom obrazovanju, i usmjerene su uglavnom na visoka učilišta koja nisu partneri ZZI-ja u inovacijskim lancima vrijednosti i ekosustavima diljem Unije. Tim aktivnostima pristupa se ponajprije razvoju kapaciteta visokih učilišta, uključujući, među ostalim: razmjenu i provedbu najboljih praksi u integraciji trokuta znanja (uključujući organizacijsko učenje i mentorstvo); izradu akcijskih planova za rješavanje utvrđenih potreba u područjima kao što su upravljanje inovacijama, osnivanje i razvoj novoosnovanih poduzeća, prijenos tehnologije, uključujući upravljanje pravima intelektualnog vlasništva, upravljanje ljudima i organizacijom te suradnju s (lokalnim) dionicima i civilnim društvom; te provedbu akcijskih planova za razvoj inovacijskih kapaciteta i daljnje postupanje u vezi s njima. U te se aktivnosti uključuju i drugi dionici iz trokuta znanja (npr. organizacije VET-a, RTO-i, MSP-ovi i novoosnovana poduzeća) te se njima nadopunjuje intervencija EIT-a u pogledu obrazovanja kao središnjeg dijela aktivnosti ZZI-jâ za integraciju trokuta znanja. EIT mora promicati bolju suradnju među ZZI-jima u okviru te inicijative. Kriterijima prihvatljivosti koji će se uključiti u pozive osigurava se da se većina sredstava po projektu dodijeli visokim učilištima koji su iz područja izvan ZZI-jâ. Cilj je da učinak EIT-a prijeđe okvire ZZI-jâ i doprinese temeljnoj misiji EIT-a, odnosno poticanju održivog gospodarskog rasta i konkurentnosti jačanjem inovacijskih kapaciteta država članica. To je u skladu s ciljevima programa Obzor Europa u pogledu poticanja poduzetničkih i inovacijskih vještina u perspektivi cjeloživotnog učenja, uključujući povećanje kapaciteta visokih učilišta diljem Europe.

Potpore EIT-a temeljit će se i na inicijativama politike kao što su okviri HEInnovate⁶ i RIIA⁷, čija je vrijednost dokazana na nizu visokih učilišta i država članica diljem EU-a. EIT oblikuje aktivnosti potpore u bliskoj suradnji s Komisijom i pritom osigurava potpunu koherentnost i komplementarnost s relevantnim aktivnostima u okviru programa Obzor Europa, Erasmus i drugih programa. Konkretni detalji provedbe i mehanizma provedbe razrađuju se i dorađuju u prve tri godine te će se tijekom te pilot-faze pratiti i evaluirati. Evaluaciju pilot-faze provodit će vanjski stručnjaci, a rezultati će se priopćiti skupini predstavnika država članica. Na temelju rezultata te evaluacije, Upravni odbor odlučuje treba li djelovanje nastaviti i proširiti ili obustaviti.

Upravni odbor EIT-a usmjerava i nadgleda provedbu i praćenje aktivnosti ZZI-jâ. Posebna pozornost posvećuje se osiguravanju otvorenog i uključivog pristupa kako bi se privukla i visoka učilišta koja nisu partneri ZZI-jâ u svrhu šire geografske pokrivenosti; interdisciplinarnog i međusektorskog pristupa; te poveznici s relevantnim strategijama za pametne specijalizacije i RPI-jem EIT-a.

⁶ HEInnovate je okvir politike koji su razvili Europska komisija i OECD. Njime se visokim učilištima nudi metodologija za utvrđivanje područja u kojima trebaju dodatno razviti inovacijski kapacitet te za oblikovanje relevantnih strategija i mjera kojima će se postići željeni učinak. HEInnovate temelji se na čvrstim metodološkim dokazima i osam područja za razvoj kapaciteta: vodstvo i upravljanje; digitalna transformacija; organizacijski kapacitet; prenošenje i stjecanje poduzetničkih vještina; priprema i podupiranje poduzetnika; razmjena znanja; internacionalizacija i mjerenje učinka. OECD je objavio niz izvješća za pojedine zemlje s obzirom na HEInnovate; vidjeti niz studija OECD-a o vještinama na <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>

⁷ Europska komisija izradila je okvir za procjenu učinka regionalnih inovacija (RIIA) kao prvi korak u usmjeravanju procjene inovacijskog učinka sveučilištâ na temelju studija slučaja temeljenih na parametrima. Procjena inovacijskog učinka, npr. u okviru RIIA, mogla bi biti povezana s instrumentima financiranja temeljenima na inovacijskoj uspješnosti na regionalnoj razini, nacionalnoj razini ili razini EU-a.

EIT mora ojačati i proširiti doseg oznake EIT-a izvan ZZI-jâ kako bi se obuhvatila i visoka učilišta uključena u to djelovanje. Nakon uključivanja dionika trokuta znanja, EIT nastoji povezati svoju potporu razvoju inovacijskog kapaciteta visokog obrazovanja s oznakom EIT-a, koja se trenutačno dodjeljuje obrazovnim programima ZZI-jâ. Konkretnije, uključena visoka učilišta moći će upotrebljavati oznaku EIT-a.

EIT je također dužan oznaku EIT-a proširiti i na aktivnosti cjeloživotnog učenja kojima se obuhvaća šira ciljna skupina studenata, polaznika obrazovanja odraslih i ustanova (uključujući ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje) izvan ZZI-jâ. **Očekuje se da** će primjena oznake izvan zajednice EIT-a imati veći učinak strukturiranja na svim razinama (na individualnoj razini, na razini programa i institucije). EIT prati i dodjelu oznake EIT-a programima obrazovanja i osposobljavanja ZZI-jâ te razmatra uvođenje djelotvornijeg mehanizma za osiguravanje kvalitete, uključujući vanjsko priznavanje i akreditaciju za oznaku EIT-a.

Kako bi osigurao uspjeh ove mjere, EIT osigurava posebne smjernice, stručno znanje i mentorstvo za uključena visoka učilišta. EIT je za potrebe te mjere usmjeren na visoka učilišta diljem Europe, no posebnu će pozornost posvetiti visokim učilištima iz zemalja (i regija u tim zemljama) koje su umjereni ili skromni inovatori, a koje žele povećati svoje inovacijske kapacitete te ojačati svoj inovacijski otisak i strategije pametne specijalizacije.

3. 5. Međusektorske aktivnosti EIT-a

3.5.1. Komunikacija

EIT nastoji poboljšati komunikaciju i vidljivost prema glavnim dionicima u državama članicama te osigurati vidljivost potpore EU-a u skladu s komunikacijskim pristupom programa Obzor Europa. Zbog sve većeg broja ZZI-ja i novog djelovanja za potporu poduzetničkom razvoju visokih učilišta EIT nastoji povećati svoju prepoznatljivost kao kvalitetnog inovacijskog brenda. Ta bolja komunikacija osobito je ključna za građane jer su inovacije proizišle iz EIT-a jedan od dokaza konkretnog učinka ulaganja EU-a unutar Okvirnog programa Unije za istraživanja i inovacije.

EIT nastoji povećati upotrebu postojećih informacijskih mreža EU-a i koordinirati njihove aktivnosti kako bi se za potencijalne partnere EIT-ovih ZZI-ja osigurali bolji savjeti i smjernice. Kako bi osigurao bolje širenje i razumijevanje prilika koje nudi, EIT će unaprijediti smjernice i pomoć kad je riječ o sudjelovanju u njegovim ZZI-jima diljem Europe oslanjajući se na postojeće informacijske mreže u Europi, posebno nacionalnih kontaktnih točaka u okviru programa Obzor Europa. O konkretnoj uspostavi nacionalnih kontaktnih točaka EIT-a u okviru strukture programa Obzor Europa odlučit će se na odgovarajućoj razini zajedno s Komisijom. Kako bi se o projektima koji se financiraju i pozivima za EIT (i ZZI-je) informirala velika zajednica dionika u trokutu znanja na razini EU-a, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, pozivi i projekti objavljuivat će se i na europskom portalu „Funding & Tender Opportunities” u okviru programa Obzor Europa.

EIT najmanje dvaput godišnje organizira redovite sastanke skupine predstavnika država članica i službi povezanih s Komisijom kako bi osigurao odgovarajuću komunikaciju i protok informacija s državama članicama i na razini EU-a. Države članice uredno obavješćuju o rezultatima, postignućima i aktivnostima EIT-a i ZZI-jâ. Osim toga, skupina predstavnika država članica pruža savjete o pitanjima koja su strateški važna za EIT. Skupina predstavnika država članica, zajedno s EIT-om, također osigurava odgovarajuću potporu za povezivanje i promicanje sinergija o aktivnostima koje financira EIT s nacionalnim ili regionalnim programima i inicijativama, te dijeli informacije o potencijalnom nacionalnom i/ili regionalnom sufinanciranju tih aktivnosti.

EIT dodatno povećava vidljivost svojih mjera u javnosti i svojoj zajednici dionika putem Foruma dionika, nagrada EIT-a i zajednice bivših polaznika EIT-a. Cilj je promicati interakciju s europskim dionicima trokuta znanja i prepoznati poduzetnike i inovatore s najvećim potencijalom u Europi.

EIT nastavlja usmjeravati zajednicu bivših polaznika EIT-a⁸ i pružati joj strateške smjernice (u suradnji s odborom bivših polaznika EIT-a) kako bi ostvarila što veći učinak na poduzetništvo i društvo te kako bi njezini članovi ostali uključeni u aktivnosti koje EIT podupire. U razdoblju od 2021. do 2027. ta će zajednica nastaviti rasti te će bivši polaznici sudjelovati i u djelovanjima za potporu inovacijskim kapacitetima visokih učilišta.

3.5.2. Utvrđivanje i razmjena dobre prakse s dionicima

EIT mora utvrditi, kodificirati i učinkovito razmjenjivati stečena iskustva i primjere dobre prakse koji proizlaze iz aktivnosti koje financira EIT, surađivati s nadležnim tijelima država članica EU-a na nacionalnoj i regionalnoj razini i s Komisijom, te uspostaviti strukturirani dijalog i koordinirati napore kako bi se utvrdili, podijelili i širili primjeri dobre prakse i stečeno iskustvo. Očekuje se da ZZI-ji i projekti kojima se podupiru inovacije i poduzetnički kapacitet visokih učilišta budu vrijedan izvor saznanja i eksperimentalnog učenja za oblikovatelje politika u području istraživanja, inovacija i obrazovanja kao i u različitim tematskim područjima.

Dosad se dobra praksa i saznanja stečena preko ZZI-jâ nisu dovoljno dobro kodificirali ni djelotvorno širili. EIT nastavlja razvijati svoju ulogu inovacijskog instituta koji može prepoznavati, analizirati, kodificirati i razmjenjivati inovativnu praksu, spoznaje i rezultate aktivnosti koje financira (obrazovanje i osposobljavanje, potpora inovacijama, potpora poduzetništvu) te se pobrinuti da se oni iskoriste u većem opsegu. Ta će se aktivnost temeljiti na vezama i sinergijama s drugim inicijativama u [stupu Inovativna Europa] [prijedloga o Obzoru Europa].

⁸ Zajednica bivših polaznika EIT-a okuplja poduzetnike i pokretače promjena koji su sudjelovali u obrazovnom ili poduzetničkom programu nekog ZZI-ja. To je mreža s više od 5 000 članova.

3.5.3. Međunarodna suradnja

EIT razrađuje opće smjernice za međunarodnu suradnju EIT-a i ZZI-jâ pod nadzorom Upravnog odbora EIT-a, u skladu s pristupom programa Obzor Europa međunarodnoj suradnji u području istraživanja i ostalim relevantnim politikama EU-a te u savjetovanju s nadležnim službama Komisije. Djelujući u okviru Uredbe o EIT-u, EIT će nastojati povećati učinak svojih aktivnosti putem međunarodne suradnje te koordinira međunarodne aktivnosti ZZI-ja koje podupire. Pritom se usklađuje s relevantnim ciljevima politike Europske unije i s njezinim prioritetima u području istraživanja i inovacija te osigurava europsku dodanu vrijednost. U međunarodnoj suradnji EIT se u savjetovanju s Komisijom usmjerava na djelotvorno svladavanje globalnih izazova, doprinos relevantnim međunarodnim inicijativama i postizanju ciljeva održivog razvoja, osiguravanje pristupa talentima te povećanje ponude i potražnje za inovativnim rješenjima.

3.6. Provedba u praksi: način rada

U ovom odjeljku navodi se niz mjera za prilagodbu i poboljšanje dosadašnjeg funkcioniranja EIT-a i ZZI-jâ. Kako bi osigurao da ZZI-ji provode te mjere, djelotvoran, osnažen i strateški Upravni odbor EIT-a prati njihovu provedbu na razini EIT-a te osigurava potrebne poticaje i kontrolu, među ostalim putem postupka dodjele sredstava koji se temelji na rezultatima.

3.6.1. *Operativni model ZZI-jâ*

EIT osigurava da je provedba ZZI-jâ potpuno u skladu s odgovarajućim zahtjevima koji proizlaze iz Uredbe o Obzoru Europa, među ostalim prijelaz postojećih osam ZZI-ja prema donošenju novih kriterija provedbe programa Obzor Europa za europska partnerstva. Stoga EIT ZZI-jima pruža pojačane operativne smjernice i trajno prati njihovu uspješnost u skladu s načelima dobrog upravljanja, praćenja i evaluacije utvrđenima u Uredbi o EIT-u te načelima i kriterijima utvrđenima za europska partnerstva u Uredbi o Obzoru Europa, kao i usklađenost s prioritetima i pokazateljima programa Obzor Europa radi što veće uspješnosti i učinka ZZI-jâ. U slučaju kada je ZZI manje uspješan ili ostvaruje neadekvatne rezultate ili kod kojega je nedovoljna europska dodana vrijednost, poduzimaju se odgovarajuće korektivne mjere.

EIT osigurava da se stalna otvorenost ZZI-jâ poboljša posebno osiguravanjem da ZZI-ji primjenjuju dosljedne, jasne i transparentne kriterije pristupanja za nove članove koji dodaju vrijednost partnerstvima kao i drugim odredbama poput transparentnih postupaka za pripremu njihovih poslovnih planova i sustavnim praćenjem aktivnosti ZZI-jâ. ZZI-ji također moraju biti potpuno transparentni u svojim aktivnostima te ostaju otvorena i dinamična partnerstva kojima se na temelju izvrsnosti i relevantnosti inovacija mogu pridružiti novi partneri u cijeloj Uniji, uključujući sve brojnije MSP-ove, koji dodaju vrijednost partnerstvu. Kako bi se ograničila koncentracija financiranja i osiguralo da aktivnostima ZZI-jâ pridonese šira mreža partnera, postupak za pripremu poslovnog plana (uključujući utvrđivanje prioriteta, odabir aktivnosti i dodjelu sredstava) i s njima povezane odluke o financiranju moraju biti transparentniji i uključiviji. ZZI-ji će u svojim višegodišnjim strategijama morati rješavati pitanje širenja partnerstva, uključujući uspostavu novih kolokacijskih centara za koje Upravni odbor dodjeljuje odgovarajući proračun. Upravni odbor prilikom odlučivanja o financiranju uzima u obzir napredak postignut prema ciljevima navedenima u višegodišnjim strategijama, među ostalim broj kolokacijskih centara. Osim toga, ZZI-ji moraju povećati otvorenost poziva, posebno poziva za projekte koji su otvoreni trećim stranama. Zahvaljujući svim tim mjerama povećat će se broj subjekata koji sudjeluju u aktivnostima ZZI-jâ. Naposljetku, ZZI-ji u svojim redovnim izvješćima izvješćuju o uključivanju novih partnera kao jednog elementa dodjele sredstava koja se temelji na rezultatima.

Budući da ZZI-ji djeluju duž cijelog inovacijskog lanca vrijednosti, EIT osigurava odgovarajuću ravnotežu aktivnosti povezanih s obrazovanjem, poduzetništvom i inovacijama u poslovnim planovima ZZI-jâ te osigurava da će se rad ZZI-jâ provoditi unutar racionalne i ekonomske strukture koja će administrativne troškove i troškove upravljanja zadržati na najmanjoj mogućoj razini. EIT osigurava da ZZI-ji ostvaruju očekivane učinke putem širokog raspona aktivnosti utvrđenih u njihovim poslovnim planovima, a koje djelotvorno podupiru ispunjavanje njihovih ciljeva, uključujući potencijalni učinak na inovacijske ekosustave na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a. Ispunjavanje obveza svakog partnera ZZI-ja tijekom ugovornog trajanja inicijative osigurava se redovitim praćenjem stvarnog doprinosa partnera u odnosu na prvotne obveze. EIT osigurava da ZZI-ji imaju uspostavljen sustav upravljanja rizicima za slučaj da neki partneri ne mogu ispuniti svoje prvotne obveze.

3.6.2. Model financiranja ZZI-jâ

Na temelju racionalnog i pojednostavnjenog modela financiranja očekuje se da EIT poveća učinak i doprinos ZZI-jâ postizanju ciljeva EIT-a i programa Obzor Europa, a također potiče partnere ZZI-jâ na preuzimanje obveza. EIT je dužan prilagoditi svoj model financiranja kako bi njegova potpora imala veću dodanu vrijednost. Poboljšanja se moraju provesti u četirima glavnim područjima.

Kao prvo, EIT je dužan postupno smanjiti stopu financiranja za aktivnosti ZZI-jâ s dodanom vrijednošću kako bi se povećale razine privatnih i javnih ulaganja. Očekuje se da će prilagodba modela financiranja pomoći ZZI-jima da postanu financijski održivi. Očekuje se da ih potakne da tijekom trajanja svojih okvirnih sporazuma o partnerstvu u svojim poslovnim planovima postupno smanjuju udio EIT-ova financiranja i povećavaju udio sufinanciranja iz drugih izvora. U svim fazama životnog ciklusa ZZI-jâ (fazi osnivanja, fazi nadogradnje, fazi zrelosti i isteka dodjele sredstava EIT-a) primjenjuju se sve manje stope sufinanciranja EIT-a za aktivnosti dodane vrijednosti ZZI-jâ kako je prikazano u nastavku.

	Faza osnivanja	Faza nadogradnje	Faza zrelosti	Istek dodjele sredstava EIT-a
Godine	1–4	5–7	8–11	12–15
Stopa financiranja EIT-a	do 100 %	do 80 %	do 70 %	do 50 % u 12. godini, zatim smanjenje od 10 % godišnje

Slika 4.: Stope stopa sufinanciranja EIT-a za razdoblje 2021. – 2027.

Kao drugo, EIT osigurava da se u postupku dodjele bespovratnih sredstava pridržava modela dodjele sredstava koja se temelji na rezultatima. Povećava se upotreba višegodišnje dodjele bespovratnih sredstava. Financiranje EIT-a izravno je povezano s napretkom ostvarenim u područjima definiranim u članku 10. i članku 11. stavku 2. Uredbe o EIT-u i prema ciljevima ZZI-jâ kako su navedeni u njihovim poslovnim planovima te bi se moglo smanjiti, izmijeniti ili prekinuti u slučaju nedostatka rezultata. EIT između ostalog osigurava jače poticaje ZZI-jima za nalaženje novih partnera te poduzima korektivne mjere posebno na temelju njihovih pojedinačnih rezultata, kako bi ostvarili što veći učinak.

Kao treće, EIT je dužan primjenjivati stroga pravila za jačanje mehanizma procjene prije isteka prvih sedam godina početnog razdoblja rada svakog ZZI-ja u skladu s člancima 10. i 11. Uredbe o EIT-u. Ta procjena, koju treba provesti uz pomoć vanjskih stručnjaka, mora biti u skladu s najboljom međunarodnom praksom te s kriterijima za praćenje i evaluaciju utvrđenima za europska partnerstva u Uredbi o Obzoru Europa. Obavlja se prije isteka početnog sedmogodišnjeg razdoblja. Na temelju te procjene Upravni odbor odlučuje hoće li nastaviti financijski doprinos ZZI-ju ili ga izmijeniti ili prekinuti (odnosno ne produžiti okvirni sporazum o partnerstvu s tim ZZI-jem) i preusmjeriti sredstva aktivnostima s boljim rezultatima. Prije donošenja te odluke Upravni odbor traži mišljenje skupine predstavnika država članica.

Naposljetku, EIT je i dalje dužan težiti pojednostavnjenju kako bi izbjegao nepotrebno administrativno opterećenje⁹ ZZI-jâ, što će im omogućiti brzu i učinkovitu provedbu godišnjih poslovnih planova i višegodišnjih strategija. To može uključivati upotrebu jednokratnih iznosa ili jediničnih troškova za relevantne aktivnosti ZZI-jâ. Osim toga, radi boljeg planiranja upotrebe resursa, posebno za inovacijske aktivnosti, te kako bi se partnere sudionika u aktivnostima ZZI-jâ potaknulo na preuzimanje obveza i dugoročno ulaganje, EIT će sa ZZI-jima prema potrebi potpisati višegodišnje sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava uključujući odredbe za dodjelu sredstava koja se temelji na rezultatima, u okviru zasebnih okvirnih sporazuma o partnerstvu. Ti višegodišnji sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava ne bi trebali trajati više od tri godine.

⁹ Konkretnije, godišnje izvješćivanje o komplementarnim aktivnostima ZZI-jâ obustavilo bi se u skladu s preporukom Revizorskog suda iz njegova tematskog izvješća iz 2016. (preporuka 1., str. 51.).

3.6.3. Odnosi EIT-a sa ZZI-jima nakon prestanka okvirnog sporazuma o partnerstvu

EIT određuje opća načela za odnose sa ZZI-jima nakon prestanka okvirnog sporazuma o partnerstvu, u skladu s okvirom programa Obzor Europa za europska partnerstva. Na temelju detaljne neovisne studije u bliskoj suradnji s Komisijom EIT do kraja 2023. mora definirati cjelokupni okvir za svoje odnose sa ZZI-jima koji će u programskom razdoblju 2021. – 2027. prestati primati bespovratna sredstva za potporu. Ovisno o cjelokupnom okviru i podložno pozitivnom ishodu konačnog preispitivanja, EIT može sa svakim ZZI-jem sklopiti „memorandum o suradnji” (MoC) kako bi se aktivna suradnja s njima nastavila i nakon prestanka okvirnog sporazuma o partnerstvu. Taj memorandum među ostalim uključuje:

- prava i obveze povezane s nastavkom aktivnosti trokuta znanja i održavanjem ekosustava i mreže ZZI-jâ, upotrebom brenda EIT-a, sudjelovanjem u dodjelama nagrada EIT-a i drugim inicijativama koje EIT organizira, upotrebom oznake EIT-a za programe obrazovanja i osposobljavanja i odnosima sa zajednicom bivših polaznika EIT-a,
- uvjeti za sudjelovanje u konkurentnim pozivima EIT-a za neke posebne aktivnosti, prema potrebi, npr. aktivnosti među ZZI-jima. Prilikom definiranja vrsta aktivnosti koje će se podupirati putem konkurentnih poziva, Upravni odbor uzet će u obzir detaljnu neovisnu studiju.

3. 7. Sinergije i komplementarnosti s drugim programima

Zahvaljujući širokom opsegu djelovanja i njegovoj posebnoj ulozi EIT je u dobrom položaju za stvaranje sinergija i komplementarnosti, uz izbjegavanje udvostručavanja, s drugim programima ili instrumentima EU-a, među ostalim jačanjem potpore ZZI-jima u provedbi i planiranju aktivnosti. U nastavku je popis konkretnih primjera kod kojih se očekuje da će EIT dati srednjoročan i dugoročan doprinos sinergijama izvan okvira programa Obzor Europa.

Erasmus

- Erasmus i EIT uspostaviti će sinergije između svojih zajednica. Njihova suradnja mora biti usmjerena na to da se sudionicima programa Erasmus na visokim učilištima koja su partneri ZZI-jâ omogući pristup ljetnim školama ZZI-jâ ili drugim relevantnim aktivnostima osposobljavanja (npr. u području poduzetništva i upravljanja inovacijama) te na uspostavu kontakata s mrežom bivših polaznika ZZI-jâ.
- Aktivnosti suradnje mogu uključivati i osposobljavanje koje EIT ili ZZI-ji izvede za akademsko osoblje (sa svih visokih učilišta, ne samo ZZI-jâ) za kurikulare koji uključuju poduzetništvo i inovacije te testiranje, uvođenje i širenje inovativnih praksi unutar mreža Erasmusa (npr. udruženja znanja između visokih učilišta i poduzeća) koja provode ZZI-ji i obratno.
- Kad god to bude moguće, moraju se stvarati sinergije s inicijativom europskih sveučilišta, što bi moglo doprinijeti usustavljanju EIT-ovih obrazovnih aktivnosti.

Program Digitalna Europa (DEP)

- ZZI-ji će surađivati s europskim centrima za digitalne inovacije radi potpore digitalnoj transformaciji industrije i organizacija javnog sektora.
- Istražit će se kako ZZI-ji mogu iskoristiti infrastrukture i kapacitete razvijene u okviru DEP-a (npr. podatkovne resurse, knjižnice algoritama za umjetnu inteligenciju, centre za kompetencije u području računalstva visokih performansi u državama članicama) u obrazovanju i osposobljavanju te za potrebe testiranja i demonstracija u inovacijskim projektima.

Fondovi kohezijske politike (posebno Europski fond za regionalni razvoj i Europski socijalni fond)

- ZZI-ji EIT-a trebali bi putem svojih kolokacijskih centara i subjekata RPI-ja promicati regionalnu i međuregionalnu suradnju dionika trokuta znanja (obrazovanje, istraživanje, poslovanje) i upravljačkih tijela, u sinergiji s međuregionalnom suradnjom i ulaganjima duž lanaca vrijednosti u povezanim prioritetnim područjima pametne specijalizacije te s radom tematskih platformi za pametnu specijalizaciju. EIT također mora razmotriti može li razmjenom najbolje prakse pridonijeti inicijativama za razvoj vještina u okviru fondova kohezijske politike.
- EIT promiče, ako je relevantno, suradnju između platformi za pametnu specijalizaciju i relevantnih ZZI-ja kako bi se omogućile sinergije između sredstava EIT-a, fondova kohezijske politike i drugih europskih, nacionalnih i/ili regionalnih programa.

InvestEU

- ZZI-ji EIT-a moraju nastojati surađivati sa Savjetodavnim centrom za InvestEU kako bi se osigurala tehnička pomoć i podrška za pothvate koje ZZI-ji podupiru u području pripreme, razvoja i provedbe projekata.
- U bliskoj suradnji sa službama Komisije te u sinergiji s EIC-om moraju nastojati doprinositi portalu InvestEU kako bi ulagače i financijske posrednike približili pothvatima koje ZZI-ji podupiru.

Kreativna Europa

- Novi program Kreativna Europa bit će između ostaloga važan za aktivnosti budućeg ZZI-ja u području kulturne i kreativne industrije. Sinergije i komplementarnosti s programom moraju se razvijati u područjima kao što su kreativne vještine, zapošljavanje i poslovni modeli.

Program za jedinstveno tržište (COSME)

- ZZI-ji nastoje surađivati s Europskom poduzetničkom mrežom (EEN) i njezinim sektorskim skupinama kako bi olakšali suradnju među poduzećima, prijenos tehnologije i partnerstva za inovacije za poduzetnike koji žele razviti svoje aktivnosti diljem EU-a i šire. Organizacije EEN-a promicat će aktivnosti ZZI-jâ među svojim klijentima koji su mala i srednja poduzeća. EIT razmatra suradnju u području programâ mobilnosti za poboljšanje poduzetničkih vještina novih poduzetnika.

4. RESURSI

4.1. Proračunske potrebe

Proračunske potrebe EIT-a za razdoblje od 2021. do 2027. iznose [3 000] milijuna EUR i temelje se na dvije glavne komponente: 1) rashodima za postojećih osam ZZI-ja (uzimajući u obzir da za njih tri okvirni sporazumi o partnerstvu istječu do 2024.) i osnivanju dvaju novih ZZI-ja (2023. i 2026.) i 2) administrativnim rashodima.

Za financiranje postojećih i novih ZZI-ja predviđeno je oko [2 920] milijuna EUR (97 % ukupnog proračuna EIT-a), od kojih bi:

- najmanje 10 %, a najviše 15 % trebalo biti namijenjeno regionalnom programu za inovacije;
- najviše 7 % dodjeljuje se aktivnostima među ZZI-jima, uključujući konkurentne pozive namijenjene ZZI-jima za koje je okvirni sporazum o partnerstvu gotov;
- najviše 3 % namijenjeno je novom pilotu kojim bi se pomoglo razvoju poduzetničkih i inovacijskih kapaciteta visokih učilišta.

Uvođenjem stope sufinanciranja EIT-a koja će se postupno smanjivati očekuje se da će ZZI-ji mobilizirati dodatnih [1 500] milijuna EUR iz drugih javnih i privatnih izvora. Proračun za osnivanje dvaju novih ZZI-ja (prvi 2023., drugi 2026.) iznosit će oko [300] milijuna EUR. EIT bi mogao osnovati još ZZI-ja ako za to postanu dostupna dodatna proračunska sredstva povrh sredstava predviđenih za EIT.

EIT mora ostati racionalna i dinamična organizacija. Administrativni rashodi, koji pokrivaju plaćanja potrebnog osoblja te administrativne, infrastrukturne i operativne troškove povećat će se, ali u prosjeku neće premašiti 3 % proračuna EIT-a. Dio administrativnih rashoda pokriva Mađarska osiguravanjem besplatnog uredskog prostora do kraja 2029. Na temelju toga administrativni rashodi za razdoblje od 2021. do 2027. iznosit će približno [80] milijuna EUR.

4.2. *Učinak (praćenje i evaluacija)*

Očekuje se da će se mjerenje učinka EIT-a tijekom sljedećeg programskog razdoblja stalno poboljšavati na temelju dosadašnjih saznanja i stečenog iskustva. EIT primjenjuje okvir za evaluaciju, izvješćivanje i praćenje u skladu s člancima 10., 11. i 19. Uredbe o EIT-u kojim osigurava koherentnost s općenitim pristupom za Obzor Europa i omogućuje fleksibilnost. Konkretnije, kanali za međusobne konzultacije Komisije, EIT-a i ZZI-ja moraju se poboljšati radi dosljednog, koherentnog i učinkovitog usmjeravanja na ciljeve.

4.2.1. Izvješćivanje i praćenje

EIT mora poboljšati svoje postojeće sustave praćenja i uvesti okvir za izvješćivanje i praćenje koji će uključivati ključne pokazatelje uspješnosti, u skladu s ključnim smjerovima učinka [programa Obzor Europa]. Praćenje operativne uspješnosti ZZI-ja i njihovih rezultata te izvješćivanje o njima bit će jedna od primarnih zadaća EIT-a, a provodi se u suradnji sa zajedničkim centralnim službama za Obzor Europa. Sustav izvješćivanja i praćenja za ZZI-je uključuje se u općeniti sustav praćenja za Obzor Europa, posebno provedbom zajedničkih podatkovnih modela, uključujući prikupljanje podataka pohranjenih u zajedničkoj bazi podataka. Komisija sudjeluje u oblikovanju svih relevantnih pokazatelja i alata za praćenje uspješnosti koje EIT osmisli ili primijeni kako bi se osigurala kompatibilnost i dosljednost s cjelokupnim sustavom praćenja programa Obzor Europa, uključujući ključne smjerove učinaka, okvir kriterija za europska partnerstva i strateško planiranje. Odlukom Upravnog odbora utvrdit će se kontinuirano praćenje, kao i postupci privremenog preispitivanja i procjene, među ostalim za uspostavljanje pouzdanog skupa kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja i njihova početnog stanja i ciljeva. Osim toga, EIT mora uzeti u obzir primjenu metodologije Inovacijskog radara u okviru programa Obzor Europa te razmotriti na koji bi način ZZI-ji mogli iskoristiti Inovacijski radar za poboljšanje svojih aktivnosti praćenja.

Rezultati tog praćenja upotrebljavaju se za postupke poslovnog planiranja ZZI-jâ, i za odlučivanje o EIT-ovoj dodjeli sredstava za aktivnosti ZZI-jâ koja se temelji na rezultatima te za pripremu okvirnih sporazuma o partnerstvu i sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava čiji će korisnici biti ZZI-ji. Nadalje, očekuje se da se rezultati praćenja ZZI-jâ upotrijebe za postupak strateške koordinacije za europska partnerstva.

Očekuje se da će aktivnosti EIT-a, uključujući one kojima se upravlja preko ZZI-jâ, imati:

- (1) *tehnološki/gospodarski/inovacijski učinak*, tako da utječu na osnivanje i rast poduzeća, oblikovanje novih inovativnih rješenja za svladavanje globalnih izazova, posredno i neposredno stvaranje radnih mjesta te mobilizaciju drugih javnih i privatnih ulaganja;

- (2) *znanstveni i obrazovni učinak*, tako da jačaju ljudski kapital u području istraživanja i inovacija, poboljšavaju inovacijske i poduzetničke vještine pojedinaca i organizacija te u društvu otvoreno potiču stvaranje i širenje znanja i inovacija;
- (3) *društveni učinak*, tako da pridonose ostvarenju prioriteta politike EU-a u području klimatskih promjena, energetike, sirovina, zdravlja ili hrane inovativnim rješenjima i suradnjom s građanima i krajnjim korisnicima te povećavaju upotrebu inovativnih rješenja u tim područjima u društvu.

EIT osigurava razvoj posebnih društvenih pokazatelja u područjima djelovanja ZZI-jâ i redovito ih prati u skladu s okvirom programa Obzor Europa za društveni učinak. EIT i Komisija, u skladu s razvojem okvira pokazatelja programa za Obzor Europa, utvrđuju dodatne pokazatelje, uključujući pokazatelje društvenog učinka u područjima aktivnosti ZZI-jâ. Ti novi pokazatelji moraju odražavati opći pristup za doprinos europskih partnerstava znanstvenom, gospodarskom i društvenom učinku. Općenito, cilj usklađivanja pokazatelja učinka s okvirom za Obzor Europa jest praćenje napretka u ostvarivanju zadanih ciljeva kroz vrijeme. Očekuje se da će se time osigurati komparativna baza dokaza o rezultatima i učincima ZZI-jâ u usporedbi s ostatkom programa. Osim toga, EIT osigurava da sustav praćenja obuhvaća napredak u vezi s aktivnostima specifičnima za model ZZI-ja, kao što su integracija trokuta znanja i poduzetničke vještine. Naprimjer, pokazatelji za aktivnosti EIT-a povezane s obrazovanjem (uključujući aktivnosti potpore kapacitetima visokih učilišta) služit će za praćenje stjecanja vještina (kratkoročno), razvoja karijera (srednjoročno) i uvjeta rada osoblja (dugoročno), uključenosti visokih učilišta i poboljšanja njihovih kapaciteta (kratkoročno) ili uloge i rezultata visokih učilišta u lokalnim inovacijskim ekosustavima (srednjoročno i dugoročno).

U kontinuiranom praćenju ZZI-jâ sagledavaju se, među ostalim, sljedeći aspekti:

- napredak prema financijskoj održivosti
- napredak prema pokrivenosti i otvorenosti u cijeloj Europi
- učinkovitost u ubrzavanju poslovanja (među ostalim pothvati s visokom stopom rasta koji su stvoreni i podržani)
- administrativni troškovi i troškovi upravljanja ZZI-jâ.

U tablici u nastavku naveden je djelomičan popis ključnih pokazatelja uspješnosti i njihovih ciljeva za koje se očekuje da ih EIT prati u razdoblju 2021. – 2027. Ti su pokazatelji glavne ulazne i izlazne smjernice za praćenje ostvarivanja ključnih ciljeva EIT-a za razdoblje 2021. – 2027., kao što su poticanje inovacija i poduzetništva boljim obrazovanjem, povećanje lokalnog i regionalnog učinka i otvorenosti prema potencijalnim partnerima i dionicima, postizanje ravnoteže između prihoda i troškova, uspostava novih kolokacijskih centara te uvođenje na tržište inovativnih rješenja za svladavanje globalnih izazova.

Ključni pokazatelji uspješnosti	Cilj za 2023. (početno stanje 2020.)	Cilj za 2027. (početno stanje 2020.)
Broj subjekata/organizacija koji sudjeluju u aktivnostima EIT-a i ZZI-jâ	povećanje od 20 %	povećanje od 50 %
Broj inovacija (proizvoda i usluga) uvedenih na tržište	1 500	4 000
Broj visokih učilišta uključenih u aktivnosti EIT-a i ZZI-jâ	285	680
Broj studenata uključenih u obrazovne aktivnosti EIT-a i ZZI-jâ	8 500	25 500
Broj novoosnovanih poduzeća koja primaju potporu	300	700
Sufinanciranje ZZI-jâ	700 milijuna EUR	1 500 milijuna EUR
Broj subjekata/organizacija koji sudjeluju u aktivnostima EIT-a i ZZI-jâ iz regija koje nisu obuhvaćene kolokacijskim centrima	povećanje od 50 %	povećanje od 100 %

EIT osigurava da se projektni podaci koje prikuplja svojim unutarnjim sustavom praćenja, uključujući rezultate ZZI-jâ, potpuno integriraju u opći sustav programa Obzor Europa za upravljanje podacima. Osigurava i da detaljne informacije koje proizlaze iz njegova postupka praćenja i evaluacije budu pravodobno dostupne i da im se može pristupiti putem zajedničke elektroničke baze podataka o provedbi programa Obzor Europa. Osim toga, EIT osigurava posebno izvješćivanje o kvantitativnim i kvalitativnim učincima, uključujući financijske doprinose iz preuzetih obveza i one stvarno osigurane.

4.2.2. Evaluacija, privremeno preispitivanje i sveobuhvatna procjena

Periodične evaluacije aktivnosti EIT-a, uključujući aktivnosti kojima se upravlja putem ZZI-jâ, Komisija provodi u skladu s Uredbom o EIT-u i Uredbom o Obzoru Europa. U skladu s člankom 19. stavkom 2. Uredbe o EIT-u u tim se evaluacijama aktivnosti EIT-a osobito ocjenjuju s obzirom na djelotvornost, učinkovitost, relevantnost, koherentnost i dodanu vrijednost EU-a, uključujući one njegovih ZZI-jâ. Evaluacije se temelje na neovisnim vanjskim evaluacijama, a njihovi rezultati uključit će se u privremene i završne evaluacije programa Obzor Europa.

Za svaki ZZI provodi se sveobuhvatna procjena koju će EIT uz potporu vanjskih stručnjaka obaviti prije isteka sedme godine Okvirnog sporazuma o partnerstvu, kao i konačno preispitivanje prije njegova isteka u slučaju produljenja. Na temelju prve procjene Upravni odbor odlučuje hoće li se okvirni sporazum o partnerstvu produljiti na razdoblje dulje od prvih sedam godina, dok će se konačno preispitivanje upotrijebiti kao temelj za pregovore o mogućem MoC-u. U skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe o EIT-u u tim evaluacijama Upravni odbor EIT-a posebno vodi računa o kriterijima praćenja utvrđenima za europska partnerstva u Uredbi o Obzoru Europa, postizanju ciljeva ZZI-ja i njihovoj koordinaciji s drugim relevantnim inicijativama u području istraživanja i inovacija, postignutoj razini financijske održivosti, kapacitetu ZZI-ja da osiguraju otvorenost za nove članove i uspješnom privlačenju novih partnera, unutar granica financijskog doprinosa iz članka 20. Uredbe o EIT-u, dodanoj vrijednosti EU-a i relevantnosti s obzirom na ciljeve EIT-a.

Osim toga, u skladu s člankom 11. stavkom 1.a Uredbe o EIT-u, EIT, pod nadzorom Upravnog odbora, priprema privremena preispitivanja učinkovitosti ZZI-ja i aktivnosti koje obuhvaćaju njihove prve tri godine okvirnog sporazuma o partnerstvu (tj. početnu fazu ZZI-ja) te, ako je to slučaj, tri godine nakon njegova produljenja (tj. fazu zrelosti). Ta se preispitivanja temelje na godišnjem praćenju koje provodi EIT; ona pomažu Upravnom odboru EIT-a u ranom dobivanju informacija o uspješnosti ZZI-ja u pogledu njihove strategije i ciljeva, kao i usklađenosti s naznakama Upravnog odbora EIT-a.

U skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe o EIT-u, u slučaju da kontinuirano praćenje, privremena preispitivanja ili sveobuhvatne procjene ZZI-ja pokazuju nedovoljan napredak u područjima iz članka 10. ili manjak europske dodane vrijednosti, Upravni odbor poduzima odgovarajuće korektivne mjere. Korektivne mjere mogu biti u obliku smanjenja, izmjene ili povlačenja financijskog doprinosa EIT-a, kao i obvezujućih preporuka povezanih s aktivnostima ZZI-ja ili prijedlogâ za prilagodbu njihovih rezultata i operativnih modela.

Rezultati tih privremenih preispitivanja i evaluacija moraju biti javno dostupni, o njima se obavješćuje skupina predstavnika država članica te se o njima izvješćuje pri postupku strateške koordinacije za europska partnerstva.

5. PRILOG 1.A

Prioritetno područje za osnivanje nove zajednice znanja i inovacija u 2023. je:

Kulturna i kreativna industrija.

Popis mogućih prioritetnih područja za osnivanje druge nove zajednice znanja i inovacija u 2026. sadrži sljedeće:

- Voda, more i pomorstvo
- Sigurnost i otpornost
- Uključenost, integracija i migracije

6. PRILOG 1.B

INFORMATIVNI ČLANAK O ZAJEDNICI ZNANJA I INOVACIJA ZA „KULTURNA I KREATIVNA INDUSTRIJA”

Izazov

Kulturna i kreativna industrija može na temelju aktivnosti istraživanja i inovacija ponuditi horizontalno rješenje za svladavanje niza sve većih i trajnih izazova. Ti se izazovi mogu podijeliti u četiri stupa: 1) kreativnost, kulturna raznolikost i vrijednosti Europljana, 2) europski identitet i kohezija, 3) zapošljavanje, gospodarska otpornost i pametan rast u Europi te 4) Europa kao globalni dionik.

Kreativnost i kulturna raznolikost Europljana ovise o otpornosti i snazi kulturnog i kreativnog sektora. Međutim, ti se sektori, a posebno audiovizualni ili glazbeni sektor, suočavaju s nizom izazova proizišlih iz veće konkurencije globalnih dionika i digitalizacije.

- Producenti, distributeri, radiotelevizijske kuće, kina i sve vrste kulturnih organizacija moraju biti inovativni kako bi privukli nove naraštaje publike.
- Nedostatak poduzetništva i transverzalnih vještina u kulturnoj i kreativnoj industriji¹⁰ utječe i na nove podsektore i na one koji su već zreli, ali prolaze kroz dubinsku digitalnu transformaciju. Te su vještine potrebne za inovacije i ključne s obzirom na promjene na tržištu rada s kojima se taj sektor suočava.

Društveni izazovi povezani s **europskim identitetom i kohezijom** mogu se općenito opisati kao nedostatak „mostova” koji bi povezivali različite dijelove društva, uključujući različita geografska područja. Među njima su pitanja povezana sa socijalnom isključenošću, potreba za uspostavom bližih međukulturnih veza i razvojem osjećaja zajedničke pripadnosti na temelju naše kulturne raznolikosti i zajedničke baštine koja se može ispuniti inkluzivnijim i pristupačnijim angažmanom zajednice, inovacijama u dizajnu, arhitekturi i korištenju javnih prostora te socijalnim inovacijama koje se temelje na kulturi. Riječ je prije svega o sljedećim izazovima:

- Suradnja među istraživačima te između istraživača i industrije ograničena je, rad u području istraživanja i razvoja nije dovoljno koordiniran te nema dovoljno razmjene metoda, rezultata i najbolje prakse.
- Kreativni klasteri i inovacijski centri nisu dovoljno integrirani.
- Znatan udio regionalnih prioriteta pametne specijalizacije u Europi odnosi se na kulturu iz različitih perspektiva (npr. kulturnu baštinu, kreativnu industriju, umjetnost, itd.). S obzirom na važnost kulture i kreativnosti u gospodarskom i socijalnom razvoju gradova i regija te na njihovu sposobnost da doprinesu smanjenju razlika u Europi, ZZI u području kulturne i kreativne industrije ima velik potencijal.

¹⁰ Kulturni i kreativni programi na europskim sveučilištima uglavnom su usmjereni na samu kreativnost pa osobe koje diplomiraju na takvim studijima nisu uvijek spremne za ulazak na moderno tržište rada jer im nedostaju transverzalne vještine (npr. poduzetništvo, digitalne vještine, financijsko upravljanje). Kad je riječ o visokim učilištima, EU zaostaje za SAD-om u komunikacijskim i medijskim studijskim programima (iako sveučilišta u EU-u postižu bolje rezultate u tradicionalnijim disciplinama kao što su umjetnost, dizajn ili scenska umjetnost).

Izazovi povezani sa **zapošljavanjem, gospodarskom otpornosti i pametnim rastom u Europi** uključuju gospodarska pitanja kao što su nezaposlenost (osobito nezaposlenost mladih) i globalna konkurencija.

- Tržišna koncentracija je visoka: približno 50 % ukupnog prometa i dodane vrijednosti stvara se u Njemačkoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Francuskoj.
- Digitalizacija i globalizacija izazov su za europske industrije i snažno utječu na načine na koje umjetnici proizvode i distribuiraju svoja djela i povezuju se s publikom.
- Kreativne, kulturne i umjetničke produkcije često se suočavaju s izazovom monetizacije vlastitih rezultata i proizvoda, čime se stvaraju vrlo nesigurna područja rada. Potrebno je iznaći nove inovativne načine za podupiranje mikro, malih i srednjih kreativnih i kulturnih organizacija i poduzeća.

Naposljetku, uloga **Europe kao globalnog dionika** uključuje potrebu za boljim širenjem kulturnog sadržaja koji nastaje u Europi. Europa treba ostati konkurentna u globalnoj digitalnoj utrci u stvaranju novih tehnologija (npr. umjetna inteligencija, internet stvari, lanci blokova) za koje je kulturna i kreativna industrija važan proizvođač sadržaja, proizvoda i usluga. Osim toga, na globalnoj razini kulturna i kreativna industrija (npr. dizajn, arhitektura itd.) aktivno doprinose održivom razvoju i potiču zelene inovacije, a kulturni sadržaji (književnost, film i umjetnost) mogu, uz njihovu samostalnu vrijednost, skretati pozornost na ekološke probleme i utjecati na javno mnijenje.

Važnost i učinak

ZZI EIT-a u području kulturne i kreativne industrije svojim će cjelovitim i integriranim pristupom pomoći u svladavanju opisanih izazova. Budući da će obuhvatiti gotovo sve aspekte naše svakodnevice, društva i gospodarstva, imat će velik gospodarski i društveni učinak te stvarati strateške prilike za gospodarske, tehnološke i socijalne inovacije.

Inovacije koje se temelje na kulturi i kreativnosti jačaju europsku konkurentnost i izravno, osnivanjem novih poduzeća i otvaranjem radnih mjesta, i neizravno, stvaranjem međusektorskih koristi za šire gospodarstvo, poboljšavanjem kvalitete života i povećanjem privlačnosti Europe. Kulturna i kreativna industrija sve se više smatra novim izvorom pametnog, održivog i uključivog rasta i radnih mjesta jer u EU-u već zapošljava više od 12 milijuna ljudi, što je 7,5 % zaposlenih u cijelom našem gospodarstvu.

Doprinos kulture i kreativnosti inovacijama nije ograničen na izravni učinak te industrije jer su sve češći pokretači inovacija općenito netehnološki čimbenici kao što su kreativnost, dizajn i novi organizacijski procesi ili poslovni modeli. Konkretnije, kulturna i kreativna industrija sa specifičnim lancima vrijednosti (npr. glazba, umjetnost, dizajn, moda, audiovizualni sektor, videoigre, arhitektura...) imaju velik inovacijski kapacitet u gospodarskom smislu te mogu potaknuti inovacije u drugim gospodarskim sektorima.

Kultura i sudjelovanje u kulturnim aktivnostima izravno utječu na dobrobit građana i socijalnu uključenost. Kulturna i kreativna industrija jača društvene vrijednosti kao što su identitet, demokracija i sudjelovanje u zajednici. Kultura ima velik potencijal da ojača osjećaj pripadnosti Europi, gdje se raznolikost smatra prednošću. To je presudno za otpornost, socijalni pristup, socijalnu koheziju, borbu protiv radikalizacije, rodnu ravnopravnost, svladavanje europskih političkih nesigurnosti i ispunjenje potrebe za jedinstvom.

ZZI EIT-a u području kulturne i kreativne industrije poticat će prilike za umrežavanje, suradnju, zajedničko stvaranje i prijenos znanja među sektorima obrazovanja, istraživanja i poslovanja, i unutar kulturnog i kreativnog sektora i s drugim društvenim i gospodarskim sektorima. Pokrenut će inicijative s pristupom „odozdo prema gore” i „odozgo prema dolje” na regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a. Razvit će potrebne okvirne uvjete za stvaranje i unapređenje novih pothvata u području inovativnih ekosustava. Za istraživače i studente različitih disciplina (uključujući umjetnost, društvene i humanističke znanosti, poduzetništvo te primijenjene i tehničke znanosti) te poduzetnike iz kulturne i kreativne industrije i drugih sektora ZZI će osigurati znanje i vještine potrebne za stvaranje inovativnih rješenja i njihovo pretvaranje u nove poslovne prilike. Omogućit će daljnje uzajamno obogaćivanje s drugim gospodarskim i industrijskim sektorima te djelovati kao akcelerator za inovacije.

Sinergije i komplementarnosti s postojećim inicijativama

ZZI u području kulturne i kreativne industrije bio bi komplementaran s nizom drugih inicijativa Unije i država članica. Glavne očekivane sinergije na razini EU-a prikazane su u nastavku.

Očekuje se da će ZZI u području kulturne i kreativne industrije uspostaviti snažne sinergije s relevantnim inicijativama politike u okviru programa Obzor Europa, a posebno njegova stupa II. s klasterom [uključivo i sigurno društvo] i njegovim područjima intervencije povezanim s kulturnom baštinom i demokracijom. Budući ZZI mogao bi osigurati vrijedne horizontalne ulazne podatke za različite aktivnosti koje će se provoditi u okviru klastera [digitalizacija i industrija], posebno u području proizvodnih tehnologija, u kojem potreba za razvojem novih proizvoda uvelike ovisi o kulturnoj i kreativnoj industriji. Osim toga, taj bi ZZI mogao bi učinkovito dopunjavati druge dijelove programa Obzor Europa, rad postojećeg ZZI-ja EIT Digital i djelovanja predviđena u drugim programima EU-a kao što su InvestEU, Digitalna Europa ili fondovi kohezijske politike.

Novi program Kreativna Europa bit će vrlo važan za aktivnosti budućeg ZZI-ja u području kulturne i kreativne industrije. U tom se programu biraju tematska područja i posebni pozivi povezani s nekim od spomenutih izazova s kojima se taj sektor suočava (npr. vještine i zapošljavanje kreativaca, poslovni modeli itd.) te je potrebno razviti snažne sinergije i komplementarnosti. U okviru programa InvestEU, a u kontekstu ograničenog pristupa financiranju za kulturni i kreativni sektor, mogu se očekivati sinergije s Instrumentom jamstva za kulturne i kreativne sektore, financijskim mehanizmom za potporu širenju kulturnih i kreativnih projekata pružanjem usluga osiguranja financijskim posrednicima.

Preko platforme za strategiju pametne specijalizacije u području industrijske modernizacije utvrđen je niz strategija u području istraživanja i inovacija koje su usmjerene na kulturnu i kreativnu industriju te razmatraju uključivanje velikog broja poduzetničkih dionika kako bi se stvorile nove poveznice među lokalnim resursima, potencijalnim tržištima i društvenim izazovima. Promicanje novih partnerstava među istraživačkim organizacijama, poduzećima i javnim tijelima jedna je od glavnih stavki u strategijama pametne specijalizacije, što zahtijeva uspostavu novih platformi za suradnju.

Zaključak

ZZI EIT-a u području kulturne i kreativne industrije najprimjereniji je za suočavanje s opisanim velikim gospodarskim i društvenim izazovima. Kreativnost je ključan pokretač inovacija, a ZZI u tom području ima kapacitet za oslobađanje potencijala kreativnosti temeljene na kulturi i za doprinos jačanju europske konkurentnosti i pametnog rasta.

ZZI EIT-za kulturnu i kreativnu industriju činit će sljedeće:

- smanjiti rascjepkanost inovacijskog okruženja kulturnog i kreativnog sektora poticanjem stvaranja inovacijskih ekosustava koji će povezati dionike i mreže među sektorima i disciplinama na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a,
- osposobiti sljedeći naraštaj inovatora u sektorima kulturne i kreativne industrije tako da im osigura poduzetničke i tehničke vještine potrebne za uspjeh u izrazito promjenjivom okruženju,
- doprinijeti razvoju odgovarajućih okvirnih uvjeta za transformaciju ideja u nov tehnološki razvoj i socijalne inovacije koji će poboljšati kvalitetu života građana EU-a i donijeti im koristi,
- poticati stvaranje i razvoj novih pothvata u kulturnom i kreativnom sektoru mobilizacijom ulaganja i dugoročnim obvezama iz poslovnog sektora,
- ostvariti sinergije s postojećim ZZI-jima i drugim europskim partnerstvima, programima i inicijativama kako bi poticali inovacije i izvan kulturne i kreativne industrije, u drugim gospodarskim sektorima,
- iskoristiti kreativnost i kulturnu raznolikost Europljana za jačanje položaja EU-a kao globalnog dionika u kulturnoj i kreativnoj industriji.